

No autoriem

Lietu tiesību terminu skaidrojošā vārdnīca ir tapusi, ņemot vērā nepieciešamību pēc avota, kurā vienuviet būtu atrodamī tādus juridisku terminu skaidrojumi, kas attiecas uz lietu tiesībām, bet jo īpaši uz termiņiem saistībā ar nekustamo īpašumu. Par šīs vārdnīcas pamatu ir izmantota 2011.gadā autoru izdotā Terminu skaidrojošā vārdnīca Civiltiesībās (lietu tiesības, saistību tiesības), kurā iekļautie lietu tiesību termini ir būtiski pārskatīti, aktualizēti un papildināti, tostarp ievērojot grozījumus Civillikumā un citos normatīvajos aktos. Tādējādi šajā vārdnīcā autori ir centušies ietvert aktuālāko informāciju par katra terminu būtību, nozīmi un to (iespējamu) interpretējumu.

Terminu skaidrojums dots 845 termiņiem, atsaucoties uz vārdnīcā norādītajā literatūras, normatīvo aktu un tiesu prakses materiālu sarakstā minētajiem avotiem, citējot tos un skaidrojot attiecīgā termina jēgu (būtību). Atsauces uz konkrētiem avotiem dod iespēju interesentiem atrast detalizētāku informāciju par interesējošo terminu attiecīgajā normatīvajā aktā vai publikācijā, attiecīgi veicinot pētniecības iespēju izvēlētajā jomā.

Domājams, ka vārdnīca palīdzēs gan juristiem, gan tiesības studējošiem studentiem, kā arī būs noderīga ikvienam interesentam, ielūkojoties šajā materiālā un sameklējot sev vajadzīgo skaidrojumu.

Vairākos gadījumos ir skaidroti vispārēja rakstura termiņi, kas var iespaidot lietu tiesību normu analīzi un varbūtējos pieņemamos individuālos lēmumus. Vienlaikus vārdnīcā ir atlasīti un ietverti specifiski termiņi, kas saistīti ar īpašu lietu kategoriju – nekustamo īpašumu. Autori uzskata, ka šo terminu iekļaušana un skaidrojums vārdnīcā ir būtisks izpratnes veidošanā par lietu tiesību komplekso raksturu un īpašumtiesību nozīmi civiltiesībās. Tāpat vārdnīcā atrodami atsevišķie termiņi, kas skar publiskās tiesības vai arī citas tiesību apakšnozares, ir iekļauti apzināti, jo tiem ir ievērojama nozīme īpašumtiesību jautājumu izpratnē.

Vārdnīcas uzdevums ir padarīt kompaktāku un labāku pieejamību nozīmīgākajiem lietu tiesību termiņiem, kas pašreiz atrodas daudzos un dažādos izdevumos un ne vienmēr ir labi pārskatāmi un pieejami, kā arī to ikdienas lietošana ne vienmēr ir precīza un pareiza.

Vārdnīca labākai uztverei un pārskatāmībai ir izkārtota tabulā, jo tādējādi terminu skaidrojumi, kas ir pietiekami apjomīgi un izvērsti, ir saprotamāki. Pie katra termina skaidrojuma ir dota atsauce uz avotu, kurā atrodams šis termiņš, lai lasītājs varētu sīkāk pētīt viņu interesējošo jautājumu un izprastu šī termina saistību ar lietu tiesībām. Dažu terminu skaidrojumā ir ietverti gan materiālo, gan procesuālo tiesību aspekti, tādējādi norādot uz termina komplekso raksturu. Savukārt dažu terminu skaidrojumā ir ietverti piemēri, lai labāk izprastu termina lietošanas specifiku un nepieciešamību. Daudzi termiņi vairāk attiecas uz būvniecības, zemes ierīcības, nekustamā īpašuma veidošanas jomu, tomēr tiesiskie jautājumi, kas skar īpašumu, ir nesaraucjami saistīti arī ar šīm jomām, uz ko norāda vairāki pētījumi, kuri kā avoti izmantoti šīs vārdnīcas tapšanā.

Vārdnīca vairāk ir domāta studentiem, kas apgūst tiesību zinātnes, un ir izmantojama kā mācību līdzeklis, aicinot studentus pievērst uzmanību terminoloģijai un pareizai tās lietošanai. Tāpat izmantot vārdnīcu ir aicināti praktizējoši juristi un pašvaldību darbinieki, kā arī nekustamā īpašuma apsaimniekošanas un vērtēšanas speciālisti, zemes ierīcības jomā strādājošie.

Noslēgumā autori vēlas uzvērt, ka par vairāku terminu skaidrojumu ir iespējams diskutēt, arvien meklējot labāku un precīzāku skaidrojumu, vai arī cenšoties pamatot šī termina ietvarus. Taču, ja vārdnīca spēs kalpot par zināmu pamatu šīm diskusijām, tad tas, nenoliedzami, veicinās juridiskās terminoloģijas attīstību Latvijā, par ko vārdnīcas autori būs tikai gandarīti.

Šī ir autoru sagatavotā trešā Terminu skaidrojošā vārdnīca Civiltiesībās, kas liecina par to, ka normatīvo aktu izmaiņas, tiesu prakse un tiesību zinātnes attīstība nosaka terminoloģijas aktualizācijas un terminu izvērstāka skaidrojuma nepieciešamību. Autori arī turpmāk sekos terminoloģijas aktualitātēm civiltiesībās un turpinās strādāt pie jaunu skaidrojošo vārdnīcu izdošanas gan bērnu un ģimenes tiesībās, gan mantojuma tiesībās.

Šajā vārdnīcā izmantoti normatīvie akti, kas bija spēkā Latvijas Republikā līdz 2016.gada 1.martam.